

1. CÍM: VÁLLALKOZÁSOK KÖLTSÉGVETÉSI BEFIZETÉSEI

1/1. ALCÍM: TÁRSASÁGI ADÓ

A 2008. évi költségvetési előirányzat a társasági adó címén 530,6 milliárd forint bevétellel számolt. Az előirányzattal szemben a tényleges bevétel 487,5 milliárd forint lett, amely 43,1 milliárd forinttal, 8,1%-kal kevesebb a tervezettnél. Az előirányzattól elmaradó teljesítést alapvetően két tényező okozta:

- a decemberben esedékes feltöltési kötelezettség keretében megjelenő befizetés a tervezettnél alacsonyabb volt, illetőleg
- az adózók részére történő kiutalások összege meghaladta a tervezettet.

A központi költségvetésnek az előző esztendőhöz képest 2008-ban 23,3 milliárd forinttal, 4,6%-kal kevesebb bevétele származott a társasági adóból, amely – az infláció 6,1%-os mértéke mellett – az adóbevétel reálértékének jelentős csökkenését mutatja. A bruttó társasági adófizetés összege 592,8 milliárd forint volt, amely az előző évhez viszonyítva 11,5 milliárd forintos, illetőleg 1,9%-os csökkenést jelent. Az adózóknak történő kiutalás összege 105,3 milliárd forint volt, amely 11,8 milliárd forinttal, 12,6%-kal több a 2007. évi összegnél.

Az adóterhelés egy makroszintű mutatója, a GDP-arányos adóbevétel 2007 és 2008 között 2%-ról 1,8%-ra csökkent. Az adózás előtti nyereségre vetített fizetendő társasági adó (átlagos adóterhelés) a 2007. évi 7,5%-ról 2008-ban – az előzetes számítások szerint – 0,2 százalékponttal, 7,3%-ra mérséklődött.

Az év egyes időszakaiban realizált adóbevételt vizsgálva kiemelendő, hogy az I-III. negyedévek éves összes bevételben képviselt részaránya 0,2, 2,5, illetőleg 0,7 százalékponttal növekedett, köszönhetően az éves bevételben jelentős súlyt képviselő IV. negyedévben realizált befizetések előző évitől jelentősen elmaradó összegének. A decemberi hónap szerepe – a vállalkozások számára előírt ún. feltöltési kötelezettség miatt – továbbra is meghatározó, a 2008. évben ekkor folyt be az éves összes adóbevétel 35,7%-a, 174,2 milliárd forint, amely azonban a 41,9%-os, 214,1 milliárd forintos előző évi részaránynál 6,2 százalékponttal alacsonyabb.

1/2. ALCÍM: TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK KÜLÖNADÓJA

A 2008. évi költségvetési törvény a társas vállalkozások különadója címén 170,6 milliárd forint bevételt irányzott elő.

A 2008. évi teljesítés 200,5 milliárd forint volt, amely az előirányzathoz viszonyítva 29,9 milliárd forintos, 17,5%-os többletet jelent. A költségvetési előirányzatot felülmúló bevétel háttérében a decemberben esedékes feltöltési kötelezettség keretében megjelent jelentős befizetés áll.

A társas vállalkozások különadójából származó költségvetési bevétel a 2007. évi 178,6 milliárd forintról 2008-ban 200,5 milliárd forintra növekedett, amely 21,9 milliárd forintos, 12,3%-os emelkedést jelent. A GDP arányában kifejezett különadó-bevétel 2007 és 2008 között 0,7%-ról 0,8%-ra növekedett.

1/3. ALCÍM: HITELINTÉZETI JÁRADÉK

A hitelintézeti járadék címén a 2008. évi költségvetés 15 milliárd forint bevételt irányzott elő. A tervezettel szemben a tényleges bevétel 12,6 milliárd forint lett, amely 2,4 milliárd forinttal, 15,7%-kal kevesebb az előirányzatnál. A költségvetés hitelintézeti járadékból származó bevétele 2007-ben és 2008-ban lényegében azonos volt.

1/4. ALCÍM: HITELINTÉZETEK ÉS PÉNZÜGYI VÁLLALKOZÁSOK KÜLÖNADÓJA

A 2008. évi költségvetés a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások különadója címén bevételt nem irányzott elő, tekintettel arra, hogy ez az adónem 2007-től megszűnt. Az adóhatóság a korábbi évek különadójának elszámolásával összefüggésben 2008-ban 0,8 milliárd forintot utalt ki az adózóknak. A tárgyévi kiutalás a központi költségvetésben negatív bevételként jelent meg.

1/6. ALCÍM: EGYSZERŰSÍTETT VÁLLALKOZÓI ADÓ

Az egyszerűsített vállalkozói adó (eva) címén a 2008. évi költségvetés előirányzatként 168,7 milliárd forint bevétellel számolt.

A tényleges bevétel 166,5 milliárd forint lett, vagyis a vállalkozások az előirányzatnál 2,2 milliárd forinttal, 1,3%-kal kevesebb eva-t fizettek a központi költségvetésbe.

Az eva-ból származó költségvetési bevétel az előző évhez viszonyítva 13,7 milliárd forinttal, 9%-kal növekedett. A GDP-arányos eva-bevétel 2007 és 2008 között nem változott, 0,6% volt. Az előzetes számítások szerint a 2008. évről mintegy 95 ezer adózó nyújtott be adóbevallást az eva-kötelezettségéről. Az egy vállalkozásra számított adóalap 2007 és 2008 között – szintén előzetes kalkulációk alapján – 6,2 millió forintról 6,4 millió forintra emelkedett.

1/7. ALCÍM: BÁNYAJÁRADÉK

Bányajáradék címén a 2008. évben 38,8 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek. Az éves előirányzat közel 10 milliárd forinttal, mintegy egyharmaddal túlteljesült. Az éves bevétel bázishoz viszonyított több mint 30%-os növekedését elsősorban a fajlagos értékek számításának év közbeni változása, valamint a szénhidrogének világpiaci árának rendkívüli magas szintje váltotta ki. A bányajáradék mintegy 93%-a a kőolaj és a földgáz kitermeléséből származik.

Az előző évhez viszonyított, illetve az előirányzathoz képest magasabb bevétel több tényező eredőjeként alakult ki. A legjelentősebb növekedés a szénhidrogén kitermelés után fizetett bányajáradék összegében történt. A bányajáradék mértékének változása 2,4 milliárd forinttal növelte meg a bányajáradék befizetéseket, a kőolaj világpiaci árát követő fajlagos érték éves átlagban kőolaj esetében 29,1%-kal, földgáz esetében 7,9%-kal emelkedett. Emellett azonban megjegyzendő, hogy a kőolaj esetében a kitermelt mennyiség 2,4%-kal maradt el az előző évitől, a bauxit kitermelés pedig 7,8%-kal volt alacsonyabb, mint az előző évben. Bányajáradék fizetési kedvezményben 2008-ban két vállalkozó - összesen 26,2 millió forint értékben – részesült: a Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. és a MECSEK-ÖKO Környezetvédelmi Zrt.

1/8. ALCÍM: JÁTÉKADÓ-BEVÉTEL

Játékadóból 72,7 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek, amely 1,7%-kal több az egy évvel ezelőtti teljesítéstől, de 1%-kal elmarad az éves előirányzattól. A magyar szerencsejáték piac egésze 2008-ban eredményes évet zárva megismételte előző évi teljesítményét. A piac szerkezete lényegében évek óta változatlan, a játéktípusok, és játékok részesedései alig – jobbra új játékok bevezetésének vagy megszűnésének hatásaként, s csak kis mértékben – változtak. Az állami szervező (Szerencsejáték Zrt.) kínálatában az ötös lottó népszerűsége töretlen a játékosok körében, de látható, hogy a „piaci torta” szinte alig nőtt, változások jobbra egyes játékcsoportok, s azon belül is egyes játékok piaci részesedésénél figyelhetők meg. A kaszinók 2008. évi eredményei elmaradtak az előző évitől. A pénznyerő automata piacon sajátos belső átrendeződés figyelhető meg: a termek, a gépek és az elszámolásra kötelezett játékhelyek számának csökkenése ellenére, a mind racionalizáltabb működtetés, a gép-, és eszközfejlesztés hatásaként a pénznyerő ágazat közel 5%-kal növelni tudta tiszta játékbevételeit. Folytatódott azonban játékhelyek számának csökkenése, ami a költségvetésbe befizetett játékadó összegének – kismértékű – csökkenését eredményezte.

A továbbra is kétpólusú szerencsejáték piac egyik oldalán a monopolhelyzetben lévő állami szervező, a másikon a mintegy 1200 pénznyerő automatát üzemeltető kis- és közép vállalkozás tevékenysége és eredményei a meghatározóak. A piaci résztvevők köre a lóversenyfogadás és a játékkaszinók szervezőivel tekinthető teljesnek. Ajándéksorsolást 2008-ban 410 szervező rendezett.

1/9. ALCÍM: ÖKOADÓ

1/9/1. Energiaadó

2008. évben energiaadó címén 14,8 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek. Az adóbevétel az éves előirányzatot (13,3 milliárd forint) 1,5 milliárd forinttal (11,6%-kal) haladta meg. A 2007. év értékéhez (11,9 milliárd forint) képest az összeg 2,9 milliárd forintos (25,2%-os) növekményt mutat, mely elsősorban a január 1-jei adómérték emelés hatásának, valamint az energia felhasználás kedvező alakulásának tudható be. Az uniós jogharmonizáció jegyében, derogációnk lejártával, 2008. január 1-jétől a nem üzleti felhasználásra eltérő, magasabb adómértékek kerültek bevezetésre (azzal, hogy a lakossági felhasználás továbbra is adómentes maradt). Az új adómértékek megegyeznek az irányelv által a nem üzleti felhasználásra előírt adóminimumokkal (az irányadó, 2007. október első munkanapjának árfolyamával kalkulálva). Ennek alapján az adó mértéke az érintett körben mintegy 35%-kal, a villamos energia esetében 186 forint/MWh-ról 252 forint/MWh-ra, a földgáz esetében 56 forint/GJ-ről 75,6 forint/GJ-ra növekedett.

1/9/2. Környezetterhelési díj

A környezetterhelési díj címén 10,6 milliárd forint volt a befizetés, amelyből mindössze 0,3 milliárd forint visszatérítés történt, ezáltal a pénzforgalmi bevétel 10,3 milliárd forint lett. A teljesítés az éves előirányzatot 43,3%-kal haladta meg. A 2007. év 8 milliárd forintot kitevő teljesítéshez képest az összeg 2,3 milliárd forintos (28,8%-os) növekményt mutat.

1/10. ALCÍM: EGYÉB BEFIZETÉSEK

Az egyéb befizetések gyűjtőfogalom alá tartozó tételek elsősorban a különféle szankciós bevételekből, valamint megszűnt adónemek utószámláiból, illetve kisebb tételekből tevődnek össze. A bevételek a központi költségvetés ún. „egyéb befizetések” során, döntően az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH), illetőleg a Vám és Pénzügyőrség (VPOP) által beszedett pótlékokból és bírságokból realizálódnak.

A gazdálkodó szervezetek egyéb befizetései 2008. év során teljesült egyenleg szintű 30,1 milliárd forintos összegéből 91%-ot az állami adóhatóság, a fennmaradó 9%-ot pedig a vámhatóság teljesítette. A bevétel 2,6%-kal marad el az előirányzattól. Bár jelentősen emelkedett az állami adóhatóság által megállapított késedelmi pótlék összege és a kiszabott bírság összege is, azonban a bevételek növekedése ehhez képest lényegesen kisebb ütemű volt. Az adózók likviditási helyzetének romlása következtében mérséklődött a beszedhetőnek minősített szankciós bevételek aránya és mintegy harmadával nőtt a szankciókkal kapcsolatosan engedélyezett fizetési könnyítési kérelmek összege.

2. CÍM: FOGYASZTÁSHOZ KAPCSOLT ADÓK

2/1. ALCÍM: ÁLTALÁNOS FORGALMI ADÓ

2008. évben mintegy 2114,1 milliárd forint nettó áfa bevétele származott a költségvetésnek, ami 16,5 milliárd forinttal alacsonyabb az előirányzatnál. A nettó áfa egyenleg a 3602,2 milliárd forintos bruttó befizetés (ebből 3275,6 milliárd forint az APEH és 326,7 milliárd forint a VPOP által beszedett áfa) és az 1488,2 milliárd forintos visszautalások eredőjeként adódik.

Az általános forgalmi adó bevételének 2007. évhez képest bekövetkezett növekedése elsősorban a vásárolt fogyasztás 4,7%-os folyóáras növekedésének és az áfa kiutalást ösztönző makrogazdasági mutatók (export, beruházás) visszaesésének eredménye. Az import áfa számla egyenlegének növekedését az magyarázza, hogy elsősorban a forint gyengülése miatt emelkedett a 2008-ban szabadforgalomba bocsátott áruk vámértéke. Ezen túlmenően a kivetéses adózói kör bővülése is pozitív hatást gyakorolt az import áfa bevételekre. A dohány áfa egyenlegének növekedése elsősorban a VPOP szigorú ellenőrzéseinek eredményességével, valamint a dohánytermékek árának emelkedésével magyarázható.

Az év utolsó negyedében a globális pénzügyi válság begyűrűzött a reálgazdaságba is, ami a belső és külső kereslet jelentős mérséklődésében, termeléses csökkenésben, a mérséklődő fogyasztásban és beruházásokban, a munkanélküliség emelkedésében és az infláció lassulásában is megnyilvánult. Ennek következtében az I. félévi mintegy 2%-os GDP növekedés éves átlagban 0,5%-ra csökkent, a háztartások fogyasztási kiadása 0,7%-kal, a közösségi fogyasztás pedig 2,1%-kal esett vissza 2008-ban. A fogyasztás volumencsökkenését a viszonylag magas éves átlagos 6,1%-os infláció részben kompenzálta, ugyanakkor 2008. IV. negyedében már mind a háztartások fogyasztási kiadása, mind pedig a közösségi fogyasztás folyóáras értéke a bázis szint alatt maradt. Az export forintban számított folyóáras értéke az I. félévben még

15,8%-kal nőtt, a II. félévben viszont már 4%-kal csökkent, így az éves átlagos növekedés mindössze 5,5% volt. Az ipar belföldi értékesítésének volumene 2%-kal csökkent 2008-ban, a kiskereskedelemi forgalom volumene 1,8%-kal, a jármű- és üzemanyag forgalom pedig 4,1%-kal esett vissza. A negatív volumenhatást a fogyasztói árak dinamikus emelkedése csak augusztusig tudta ellensúlyozni, ettől kezdve viszont felgyorsult a defláció az élelmiszer- és üzemanyagárak mérséklődésének köszönhetően. Míg a 2008. augusztus havi infláció 6,5% volt, addig decemberben az átlagos árszínvonal emelkedés már csak 3,5%-ot tett ki, így 2008 végére a negatív volumenhatás mérséklődő árhatással párosult, amely a folyóévi fogyasztáson keresztül az áfa bevételt is számottevően visszavetette.

A kiutalások mértéke negyedévről negyedévre csökkent és szeptembertől kezdve minden hónapban a bázisszint alá került. A bruttó áfa bevételhez hasonlóan a kiutalásoknál is megfigyelhető, hogy a gazdasági válság eredményeként a bázisszinttől való elmaradás az év utolsó két hónapjában tetőzött összesen 64,7 milliárd forintban. A kiutalásokat befolyásoló makrogazdasági mutatók közül a beruházások volumene 2008-ban 3%-kal csökkent, a nagyberuházónak számító feldolgozóiparban pedig 3,6%-os volt a visszaesés. A beruházások volumene minden negyedévben folyamatosan a bázis szint alatt maradt, ami magyarázza a kiutalások folyamatos csökkenését is. A szintén kiutalásokat fokozó export forintban számított értéke 2008. I. félévében még 15,8%-kal emelkedett, de a felvevőpiacok beszűkülése miatt a II. félévben már 4%-kal csökkent, így az éves átlagos növekedés mindössze 5,5% volt. A beruházások csökkenése és az export növekedésének lassulása miatt visszaeső kiutalásoknak köszönhetően – a mérséklődő bruttó áfa bevétel ellenére – a nettó áfa bevétel 2008. IV. negyedévben 54,3 milliárd forinttal meghaladta a bázisszintet.

2/2. ALCÍM: JÖVEDÉKI ADÓ

Jövedéki adóból a 2008. évben realizált 843 milliárd forintos bevétel lényegében megfelel az előirányzatnak, attól 0,9 milliárd forinttal marad el, a tavalyi évi teljesítést viszont mintegy 3%-kal, 24,4 milliárd forinttal lépi túl.

A jövedékiadó-köteles termékek körében a bevétel döntő részét az üzemanyagok termékcsoportjában keletkezett 485,2 milliárd forintos befizetés tette ki, amely 9,5 milliárd forinttal, 2%-kal magasabb az előző évinél. A növekedés a szabadforgalom 4 milliárd forintot kitevő élénkülésének és az elsősorban mezőgazdasági felhasználáshoz kapcsolódó visszatérítések 5,5 milliárd forintos csökkenésének együttes hatásaként adódott. A bevételek közel 45%-át a benzin, 55%-át pedig a gázolaj utáni adóbevétel adta (mely mintegy 1,5 százalékpontos eltolódást jelent a gázolaj javára a bázisévhez képest). 2008. év során az előző évhez képest a gázolaj szabadforgalma 4,4%-kal nőtt, a benziné 0,8%-kal csökkent. A benzinfogyasztás csökkenése mögött az évközben tartósan magas üzemanyagárak miatt lecsökkent lakossági kereslet áll. A benzin árak az év során a bázishoz képest 5,6%-kal növekedtek. A gázolaj forgalom növekedését az áruszállítások bővülése és a hazai kútárak nemzetközi versenyképességének növekedése magyarázza (a mintegy 17%-ot kitevő árnövekedés ellenére).

A dohánytermékek jövedéki adóbevétele 270,9 milliárd forint volt, 17,8 milliárd forinttal, 7%-kal magasabb az előző évhez képest. Az adóbevétel növekedése a

3-3%-os április 1-jei és szeptember 1-jei adóemeléseknek, valamint a forgalombővülésnek köszönhető. A bevételek 93%-át a cigaretta, 7%-át pedig az egyéb dohánytermékek utáni adóbevétel adta (mely mintegy 1 százalékpontos eltolódást jelent az egyéb dohánytermékek javára a bázisévhez képest). A finomra vágott fogyasztási dohány szabadforgalma 80%-kal nőtt, az egyéb fogyasztási dohány szabadforgalma 10%-kal csökkent. A fogyasztási dohányok forgalmát is az év végi kitérő felütése jellemezte. 2008. évben az iparági adatok szerint a hazai cigaretta kiskereskedelmi eladások volumene a bázisévhez képest 1,2%-kal csökkent, az árak a KSH adatai szerint átlagosan 4,7%-kal növekedtek.

A szeszesitalok és egyéb termékek jövedéki adóbevétele 86,9 milliárd forint volt, amely 2,9 milliárd forinttal, 3,3%-kal alacsonyabb a bázisnál. A bevételek döntő része a tömény szeszes és a sör után folyt be, előbbi 53%-os, utóbbi 44%-os részarányt képviselve (mely mintegy 3-4 százalékpontos eltolódást jelent a tömény szeszes javára a bázisévhez képest). A csökkenés a sörök szárazanyag tartalom csökkenésének és a tömény szeszes italok forgalomnövekedésének eredőjeként adódott. A sör szabadforgalma 10,2%-kal esett vissza, míg a tömény szeszes forgalma mintegy 4,1%-kal nőtt. A sör esetében a hígabb sörök piaci előretörése volt tapasztalható.

2/3. ALCÍM: REGISZTRÁCIÓS ADÓ

A regisztrációs adóból 86,8 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek. Az adóbevétel az éves előirányzattól 6,9 milliárd forinttal, 7,4%-kal marad el. A teljesítés a 2007. évi értékhez képest 6,7 milliárd forinttal, 7,1%-kal csökkent. Az elmaradás elsősorban a gazdasági válság hatásaként az új gépjárművek iránti kereslet visszaesésének tudható be.

A regisztrációs adóigazgatási eljárások száma a bázisévhez képest 12%-kal csökkent. A gépjárműveken belül az import használt gépjárművek forgalma az átlagosnál kisebb mértékben, mintegy 6%-kal csökkent. Az új gépjárműveken belül főként az alacsonyabb adókategóriájú gépjárművek forgalma esett vissza, a legnagyobb volument képviselő adókategóriába tartozó 1100-1400 cm³-es motorral szerelt személygépjárművek forgalma 20%-ot meghaladó mértékben csökkent. Ennek következtében némileg módosult az átlagos regisztrációs adótétel, mely a bázisévi 497 ezer Ft/db-ról közel 505 ezer Ft/db-ra növekedett.

3. CÍM: LAKOSSÁG KÖLTSÉGVETÉSI BEFIZETÉSEI

3/1. ALCÍM: SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ

A 2008. évre vonatkozó költségvetés előirányzatként 1938,3 milliárd forint személyi jövedelemadó-bevétellel számolt. A személyi jövedelemadóból 2008-ban ténylegesen befolyt bevétel 1998,9 milliárd forint volt. Ez a teljesítés az előirányzathoz képest 60,6 milliárd forintos, 3,1%-os többletet jelent. Az előzetes számítások szerint a tervtől való eltérésben több tényező játszott szerepet:

- az összevont adóalap utáni adófizetés tervezett meghaladó összege,
- a kamatjövedelem alapján történő adófizetés tervezett felülmúló összege,

– a bevételeket csökkentő, az adózók részére történő kiutalások tervezettnél alacsonyabb összege.

A 2008. évben realizált személyi jövedelemadó-bevétel 198,9 milliárd forinttal, 11%-kal volt több a 2007. évi bevételnél. A bruttó befizetések összege 186,7 milliárd forinttal, 9,7%-kal emelkedett, míg a kiutalások összege 12,2 milliárd forinttal, 9,9%-kal csökkent. Az adóbevétel évek közötti növekedése meghaladta a 2008. évi infláció 6,1%-os mértékét, vagyis reálértéken az államháztartás személyi jövedelemadóból származó bevétele 2008-ban növekedett.

A személyi jövedelemadóból származó adóbevétel 2008-ban tapasztalt növekedése meghaladta a folyóáras bruttó hazai termék emelkedését (3,9%), így a személyi jövedelemadó-bevétel/GDP hányados 2007 és 2008 között 7,1%-ról 7,6%-ra nőtt, amely az elvonás növekedését jelenti. A terhelés emelkedését igazolja az is, hogy – az előzetes számítások szerint – az összevont adóalapra vetített átlagos adóterhelés 2007 és 2008 között 18,6%-ról 19%-a, 0,4 százalékponttal nőtt.

3/2. ALCÍM: EGYÉB LAKOSSÁGI ADÓK

2008. évben a költségvetésnek bérfőzési szesadóból – az egyéb lakossági befizetésekkel együtt – 5,8 milliárd forint bevétele származott, mely az éves előirányzatot 0,5 milliárd forinttal, 9,2%-kal meghaladta. Ebből az összegből 5,3 milliárd forintot tett ki maga a bérfőzési szesadó, 0,5 milliárd forintot pedig az egyéb, főleg a lakossági vámbefizetések. Ezen belül 0,3 milliárd forint volt a VP Központi Bűnüldözési Parancsnoksága vámbevételi számlájára befolyt összeg, 0,2 milliárd forint a lakossági vám összege, a csatlakozás előtti vámbevételi számla 11 millió forintos negatív egyenleggel zárt. Az adóbevétel a 2007. évi értéket 0,2 milliárd forinttal, 2%-kal haladta meg. A növekmény a bázisévihez viszonyított kedvezőbb gyümölcstermés következtében megnövekedett bérfőzetésnek köszönhető. Az egyéb vámbefizetések összege a bázishoz képest több mint 0,3 milliárd forinttal csökkent.

3/3. ALCÍM: MAGÁNSZEMÉLYEK KÜLÖNADÓJA

A 2008. évi költségvetés a magánszemélyek különadója címén 26,9 milliárd forint bevételt irányzott elő. A 2008-ban ténylegesen befolyt különadó-bevétel 27,6 milliárd forint volt, amely 0,7 milliárd forinttal, 2,9%-kal több az előirányzatnál. A magánszemélyek által fizetendő különadóból származó költségvetési bevétel 2007 és 2008 között 20,8 milliárd forintról 27,6 milliárd forintra, 6,8 milliárd forinttal, 32,7%-kal növekedett. A vizsgált két év közötti kiemelkedő bevétel-növekedést az okozta, hogy a nyugdíj járulékos felső határa feletti jövedelemmel rendelkező magánszemélyek részéről 2007-ben nem az év egészében érkezett befizetés (2007 januárjában a költségvetésnek lényegében nem származott bevétele a magánszemélyek különadójából).

3/4. ALCÍM: LAKOSSÁGI ILLETÉKEK

Az illetékbefizetésekből a központi költségvetésnek 131 milliárd forint bevétele származott, ami a 2007. évi bevételhez viszonyítva 12,1 milliárd forintos, 10,2%-os növekedést, az eredeti előirányzathoz viszonyítva pedig mindössze 0,4 milliárd forint csökkenést mutat, s így 99,7%-os teljesítésnek felel meg. A központi költségvetést

2008-ban az illetékbélyegből befolyt bevétel 100%-a, az APEH által beszedett illetékbevétel 50%-a illetve meg azzal a kitéttel, hogy az illetékbeszedéssel kapcsolatos költségekre – melyet korábban az illetékhivatal fenntartó önkormányzatok közvetlenül viseltek – a fővárosi területén képződött illeték 4%-a, a megye jogú városok és a megyék területén képződött illeték 8,5%-a visszatartásra került.

A 2007. évhez képest bekövetkező bevétel-növekmény belül illetéknemenként jelentős az eltérés. Az öröklési illetékbevétel 1 milliárd forinttal, 17%-kal, az ajándékozási illetékbevétel kevesebb, mint 0,1 milliárd forinttal, 2,8%-kal csökkent. A visszterhes ingatlan-átruházási illetékbevétel 9,6 milliárd forinttal, 17,3%-kal, visszterhes gépjármű-átruházási illetékbevétel 1,8 milliárd forinttal, 16,7%-kal, az eljárási illetékbevétel pedig 1,8 milliárd forinttal, 4%-kal növekedett 2008-ban az előző évhez képest. Ennek oka, hogy – az illetékintegráció előrehaladtával – javult az APEH hatékonysága az illetékezés tekintetében. Az illetékügyi feladatok APEH-be történő integrációja lényegében 2007-ben befejeződött. 2008-ban az illetékbevételek az eredeti prognózis szerint, tehát a korábbi évek tendenciának megfelelően alakultak.

4. CÍM: EGYÉB KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK

4/1. ALCÍM: VEGYES BEVÉTELEK

Az egyéb költségvetési bevételek 2008-ban 47,7 milliárd forintot (766,7%) tettek ki, amely összetevői a következők szerint alakultak:

Az egyéb vegyes bevételekből mintegy 44,8 milliárd forint folyt be a központi költségvetésbe az időszak folyamán, ez közel tízszerese az eredeti előirányzatnak. A kiugróan magas teljesülést elsősorban az okozta, hogy a 188/2008. (VII. 28) Korm. rendelet értelmében a villamos energiaszolgáltatással kapcsolatban az átviteli rendszerirányító (MAVIR) – a 2008. január 1-je előtt átállási költség finanszírozására felhalmozódott, de 2008. január 1-jéig fel nem használt pénzeszközök címen – 30,5 milliárd forintot fizetett be a központi költségvetés javára, amit az egyéb vegyes bevételek között kellett elszámolni. Közrejátszott az eltérésben az is, hogy a különféle kormányhatározatok alapján az általános tartalék terhére visszapótlási kötelezettség mellett nyújtott támogatásból visszafizetett összesen 5,3 milliárd forintot – összhangban az államháztartási törvény 26. §-ának (4) bekezdésében foglaltakkal – szintén az egyéb vegyes bevételek között kellett elszámolni. A korábbi költségvetési kiadásokból történő visszatérülésekkel kapcsolatban – az előbb felsoroltakon túl – 5,7 milliárd forint bevétel származott a költségvetésnek. Az önkormányzatok 1,6 milliárd forint kamatot fizettek be a jogtalanul igénybe vett támogatások után. A korábban átutalt összegekből a felszámolók 0,7 millió forintot fizettek vissza. A különféle díjakból, bírságokból, késedelmi kamatokból származó 1,1 milliárd forintos bevétel jelentős részét a verseny-felügyeleti bírságok tették ki. Az állami kezességek vállalásához kapcsolódóan 2008-ban 528,3 millió forint összegű kezességvállalási díj folyt be a

központi költségvetésbe, melynek legnagyobb részét a fiatalok lakáskölcsönéhez kapcsolódó állami kezességvállalás (ún. fészekrakó program) utáni díjfizetés jelentette. A díjat a 2007. január 1. után benyújtott hitelkérelmek esetében kellett fizetni, mértéke a garantált hitelrész (az ingatlan hitelbiztosítéki értékének 60%-át meghaladó része) összegének 2%-a volt. További 4,6 millió forint kezesi díj a közszféra dolgozóinak lakáshitele, 1 millió forint pedig a „Pályamódosító hitelprogram” keretében felvett állam által garantált hitelek után folyt be. A Kormány döntésén alapuló állami kezességvállalások kapcsán

- Pécs önkormányzata 96,5 millió forint garanciadíjat fizetett az „Európa Kulturális Főváros - Pécs, 2010” projekt finanszírozása céljából nyújtandó hitelhez vállalt állami garancia feltételeként;
- az Advertum Kft. előre megfizette a kezesség létrejötte esetén járó kezességvállalási díj egy részét (62 millió forint);
- 12,6 millió forint kezesi díjat fizetett az MFB az Agrár-Reorg'93 Kft. hiteléhez nyújtott állami kezességvállalásért.

A korábban lehívott egyedi és jogszabályi kezességekből, valamint viszontgaranciákból keletkező állami követelések érvényesítéséből 2008-ban együttesen 2,9 milliárd forint bevételt számolhatott el a költségvetés, mely közel kétszerese az előirányzatnak. E bevételek meghatározó tételei a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. által behajtott összegek, illetve a Mehib Zrt. visszatérüléseként elszámolt összeg. A Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezességbevételeinek átlagos megtérülése 26%-os mértékű volt (Széchenyi Kártyával együtt). A behajtott összegekből a költségvetésnek 1322,7 millió forintot utalt át a társaság. Az Országgyűlés a 2008. évi költségvetési törvény 94. §-ának (1) bekezdésében lemondott a Mehib Zrt. által kezelt állami követelésekről. Ezek forintban számított értéke 991,5 millió forint volt. Az államháztartási törvény 14. §-ának (3) bekezdése alapján a tartozás-elengedésből eredő költségvetési kiadással szemben olyan bevételt kell elszámolni, amely a tartozás megfizetéséből eredt volna. A Mehib Zrt.-től származó visszatérülésként kimutatott összeg alapvetően az Áht. rendelkezésének végrehajtásából eredt. A fennmaradó összeg több - a fenti összeghez viszonyítva – kisebb tételből áll, amelyek közül nagyságrendileg kiemelhető az Agrárvállalkozási Hitelgarancia Alapítvány 208,7 millió forintos befizetése, valamint a korábbi egyedi kezességek beváltása kapcsán behajtott 268,2 millió forint. A jogszabályi kezességekből és a viszont-garanciákból keletkező követelésekkel kapcsolatos bevételek jellemzően nagyszámú és relatíve kisebb összegű befizetésekből származnak. Az egyedi kezességek beváltásából származó követelések közül a SZÖVÜR Szövetkezeti Üzletrész-hasznosító Kft. felszámolási eljárása során megtérült összegből 141,2 millió forint megfizetése 2008-ra húzódott át.

5. CÍM: KÖLTSÉGVETÉSI BEFIZETÉSEK

5/1. ALCÍM: KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK BEFIZETÉSEI

A központi költségvetési szervektől származó befizetések 2008-ban összesen 94,4 milliárd forint összeget tettek ki. Ennek csaknem 67%-át a 2007. évi

előirányzat-maradvány terhére előírt befizetési kötelezettségből befolyt 63,1 milliárd forint adta. További jelentősebb bevételek: a teljesen saját bevételből gazdálkodó intézmények részére meghatározott befizetési kötelezettségek (mintegy 19 milliárd forint), valamint az általános tartalék terhére történő visszapótlás (pl. KEKKH 4,5 milliárd forint) és a központi költségvetési szervek vállalkozási tevékenységéből keletkezett nyereségük 16%-ának a befizetése volt.

5/2. ALCÍM: HELYI ÖNKORMÁNYZATOK BEFIZETÉSEI

A helyi önkormányzatok befizetése címen 2008. évben a teljesítés 17 milliárd forint volt, amely az előirányzat 261,9%-a. E bevétel alapvetően a 2007. évi zárszámadással és az Állami Számvevőszék megállapításaival, valamint a könyvvizsgálók „hitelesítési” munkájával kapcsolatban jogtalanul igénybe vett támogatások évközi visszafizetéséből származik. Ehhez hozzájárult továbbá a helyi önkormányzatok ellen – a 2006. évi zárszámadással összefüggésben - benyújtott inkasszók teljesülése is.

5/3. ALCÍM: ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK BEFIZETÉSEI

A Munkaerőpiaci Alap teljesítette a 2008. évi költségvetésről szóló törvény 68. § (5) bekezdésében előírt 119,3 milliárd forint befizetési kötelezettségét. A befizetés a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának támogatásával, valamint a munkanélküli ellátórendszer változásával függ össze.

5/4. ALCÍM: TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI ALAPOK BEFIZETÉSE

A 2008. évi költségvetési törvény 25.§ (2) bekezdése szerint a Kincstár az egészségügyi intézmények részére történt központi költségvetési kifizetések összegével, de legfeljebb az E. Alap összes kiadását meghaladó pénzforgalmi bevételi többlete mértékéig utalást teljesít a LXXII. Egészségbiztosítási Alap fejezet, 8. E. Alap céltartalék cím terhére a központi költségvetés javára a tárgyév utolsó kincstári napján. Ennek megfelelően a 24,1 milliárd forint befizetése megtörtént.

7. CÍM: EGYÉB UNIÓS BEVÉTELEK

7/2. ALCÍM: VÁMBESZEDÉSI KÖLTSÉG MEGTÉRÍTÉSE

A vámbeszedési költség megtérítése címen a magyar költségvetést megillető bevétel 2008-ban a 8,6 milliárd forintos törvényi előirányzatot némileg meghaladva 9,2 milliárd forintot ért el, ami a törvényi előirányzat 107,1%-os teljesítésének felel meg. A növekményt az import érték változása miatti kedvező forgalom alakulása, a tervezéskor alapul vett szabályváltozás (az egyszerűsített közösségi vámeljárási szabályok bevezetésének) elmaradása és a visszafizetések kedvező alakulása eredményezte. A forintnak az év második felében tapasztalható árfolyamgyengülése is hozzájárult a bevétel növekedéséhez.

7/3. ALCÍM: CUKORILLETÉK BESZEDÉSI KÖLTSÉG MEGTÉRÍTÉSE

Cukorilleték beszedési költség megtérítése címen 2008-ban a magyar költségvetést 545,8 millió forint bevétel illette meg, amely jelentősen meghaladja a tervezett 293,5 millió forintos előirányzatot (a törvényi előirányzat 185,9%-a). Az eltérést főképp az indokolja, hogy a közösségi jogszabályváltozásra tekintettel a

cukorgyártóknak 2008-ban a termelési díjon felül egyszeri, ún. kiegészítő cukorkvóta díjat is fizetniük kellett (ebből 249,1 millió forint bevétel származott), azonban ezt a tételt a költségvetési számítások még nem tartalmazták. A különbség másrészt árfolyameltérésekből származik, mivel a tervezési 248 Ft/euró árfolyamhoz képest a cukorágazat piacának közös szervezésére vonatkozó uniós szabályok változása miatt a cukor-, az izoglükóz- és az inulin-gyártóknak a cukorilletéket 2008-tól felváltó termelési díjat végül 250,69 Ft/euró árfolyamon kellett megfizetniük, ami 296,7 millió forintos bevételt eredményezett a költségvetésnek.

7/4. ALCÍM: UNIÓS TÁMOGATÁSOK UTÓLAGOS MEGTÉRÜLÉSE

Az Uniós támogatások utólagos megtérülése soron a tervezett 32 milliárd forinthez képest 51,1 milliárd forint bevétel teljesült, mely összeg több – részben be nem tervezett - tételből tevődött össze. A 2006. évben záródó SAPARD program utolsó 5%-ának megtérüléseként 2 037,1 millió forint, egyes Kohéziós Alap projektek utolsó 20%-ának megtérüléseként 352,6 millió forint, míg egyéb programokra 617,7 millió forint került elszámolásra. A korábban tisztán hazai forrásból megkezdett, de uniós finanszírozásba bevonandó M7 autópálya és 4-es metró projektek kiadásaira jutó uniós forrás elszámolásaként 48 095,2 millió forint került bevételezésre. Az előirányzatot meghaladó teljesítést főképp ez utóbbi tétel magyarázza, mivel a 2008-as költségvetési törvény a Fővárossal korábban megkötendő uniós támogatási szerződéssel, így a 4-es metró kiadásainak XIX. Uniós fejlesztések fejezetből hamarabb történő finanszírozással számolt. A szerződés azonban csak 2008 decemberében kötött meg, így ezen időpontig az építés költségeiből a Kormányt terhelő részt a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai és átengedett személyi jövedelemadója fejezet biztosította. A 2007-ben illetve 2008-ban ezen fejezetből biztosított kiadásokra jutó uniós támogatás – az említett támogatási szerződés megkötése után – így a 2008. évi költségvetési törvény 89. §-a alapján a XLII. A központi költségvetés fő bevételei fejezet bevételét képezte a tervezett 20,0 milliárd forint helyett 42,5 milliárd forint értékben.

Dr. Oszkó Péter
pénzügyminiszter